

AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

TECHNIEK

Kelkje uit appelwortel

INFORMATIE

Hout en houtdraaien: de eik

77 Jaargang 20,
maart 2013

RADIUS NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUTDRAAIERS

In dit nummer

Van de redactie	2
Van de bestuurstafel	3
Dwars hout draaien tussen de centers	4
Houtdraaikunst in Nederland	8
DemoDag 27 april 2013	11
Een klopper .....mislukt	12
Hout en houtdraaien: de eik (deel 1)	14
Index 2012	18
Bericht uit de werkplaats	20
Kelkje uit appelwortel	23
Masterclass urn draaien	27
Via Bethlehem naar Oost-Tirol	30
Afdelingsnieuws	32
Colofon	35

Foto omslag:

Nico Oosthoek

Uiterste inleverdatum kopij:

Voor nr. 78: 1 mei 2013
(aktieradius@kpnmail.nl)

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de redactie

Arie Braspenning

Het eerste nummer van 2013, de twintigste jaargang alweer van AktieRadius. De redactie werkt nog steeds met veel plezier aan de inhoud en de kwaliteit van het verenigingsblad. Ook de adverteerders blijven in ieder geval dit jaar weer meedoen waar we hen uiteraard heel dankbaar voor zijn. In dit blad natuurlijk weer een aantal interessante artikelen waarvoor de makers weer goed hun best hebben gedaan. Op de oproep voor signaturen (brandmerken) is goed gereageerd. In totaal hebben we nu ruim honderd signaturen geregistreerd. We hebben echter het vermoeden dat er nog meer zijn en we nodigen u daarom ook graag uit die signaturen alsnog door te sturen. Momenteel denken we erover na hoe we die signaturen zullen gaan publiceren. In het volgende nummer (juni) leest u daar meer over. Ook het scannen van alle oude AktieRadius nummers is bijna klaar. We zullen ons als redactie daarover beraden hoe er mee verder te gaan en in welke vorm die nummers op de website zullen verschijnen. Overigens blijft het de moeite waard om ook de website van Radius regelmatig te bezoeken. En hebt u foto's van mooie werkstukken: stuur ze op om op de website te plaatsen. In dit nummer een aankondiging van de DemoDag en tentoonstelling (internationaal) in Bergeijk waar onze Vlaamse collega's van de afdeling Limburg ook van de partij zijn. Wie weet wat voor samenwerking er groeit uit deze gezamenlijke activiteit. We wensen u weer veel leesplezier met dit nummer. We zien de stukjes en de foto's voor AktieRadius weer met belangstelling tegemoet.

Van de bestuurstafel

Aat Meijboom

Januari 2013, een nieuw jaar, een nieuwe uitgave van ons blad en zodoende een verse "bestuurstafel". Het valt niet mee om weer iets te schrijven, waar kan/ moet het nu weer over gaan? Het commentaar van de laatste "In Beeld", trof mij wel. Inderdaad, het gaat dikwijls over een oproep voor een bestuurslid cq voorzitter, het zoeken naar nieuwe locaties of deelname van leden. Allemaal onderwerpen die volgens de zegsman nergens op slaan.

Welnu, deze persoon is niet op de hoogte welke stappen er door het huidige bestuur zijn gedaan richting scholen en opleidingen om jongeren te betrekken bij onze vereniging. Antwoord op vele verzoeken bleven uit of waren allemaal negatief. Nu weet iedereen dat onze hobby niet goedkoop is, jongeren geven hier geen geld aan uit, bovendien lenen vele huizen in steden zich slecht voor het beoefenen van onze hobby, ondermeer vanwege geluidsoverlast ect.. De resultaten zijn telkenjare besproken in de vergaderingen met de afdelingsvertegenwoordigers zodat tenminste de leden die bij een afdeling horen er kennis van konden nemen. Voor de leden die niet bij een afdeling zijn aangesloten is de algemene ledenvergadering de

plaats om zulke mededelingen te vernemen. Bij de laatste aanpassingen van de statuten is met opzet gekozen voor een verzelfstandiging van de afdelingen omdat bleek dat er in zo'n kleinere omgeving respons kwam. Op de vraag om vernieuwingen en het zoeken naar vormgeving kwamen wel resultaten. Het bestuur is bij de laatste statutenwijziging vergeten om vast te stellen hoeveel zittingsperioden een bestuurslid maximaal deel kan uitmaken van het bestuur. Dit bestuur "dateert" van oktober 2001 (3 man), 2004 (1 man), 2009 (1 man) en 2012 (1 man). Dus zie hier: geheel volgens traditie een oproep aan leden om zich verkiesbaar te stellen voor een bestuursfunctie. In 2014 bestaat de vereniging 20 jaren. Wij zoe-

ken leden die een commissie willen vormen om hieraan aandacht te besteden. De bedoeling is met suggesties te komen en voorstellen aan het bestuur te doen. Ik hoop van harte dat hier commentaar op komt en dat het zal leiden tot verandering.

Kijk ook op de website van RADIUS:
www.houtdraaien.com

Dwars hout draaien tussen de centers

Gerard Gaasbeek Bij discussies over de richting waarin de beitels het best kunnen snijden valt het me vaak op dat voor dwars opgespannen werkstukken als schalen, de gebruikelijke richting van binnen naar buiten aan de buitenkant en omgekeerd voor de binnenkant, als volkomen begrijpelijk worden ervaren. Ga ik over op opspannen tussen de centers van dwars liggend hout dan blijkt verkrijgen van inzicht in de te kiezen richting meer tijd te vragen. Daarom dit verhaal over een houder voor een sfeerlicht. Gebruik makend van de 42% regel ga ik aanvankelijk uit van een bolvorm. Later pas ik die vorm iets aan om die spannender te maken. Ik vind het zo iets gemakkelijker om de krommingen boven en onder een beetje gelijk te krijgen.

1 Op het bed van de draaibank ligt een schijf taxus. De lijnen er op zijn een hulpmiddel bij het uitzoeken van de plaatsen waar ik, na wat zagen, meenemer en tegencenter op halve hoogte wil zetten. Ik zie hier al dat het niet zal lukken de kern van de stam echt in het centrum te krijgen.

2 Als meenemer gebruik ik een krooncenter, ook is te zien dat ik de ergste hoeken heb weggezaagd. Die scherpe hoeken geven gemakkelijk aanleiding tot uitbreken van lange spanen en het is raadzaam in het begin de spaanafname een beetje beperkt te houden. Dit is anders dan bij "normaal" centerdraaien.

3 Om zo'n werkstuk cilindrisch te draaien gebruik ik liefst een schalenguts. Dit model werkt onder deze hoek op de leunspaan het best bij het voordraaien. Een beetje meer of minder kantelen om de beste snijhoek te vinden loont. Voor dit werk heb ik ook wel andere beiteltypen gebruikt, maar een bredere voordraaguts (continentaal of Engels) neigt veel meer tot dansen op de leunspaan als gevolg van het opleggen van de vouw op het hout. Dat is hier zo gering, dat ik deze foto met mijn linkerhand kon maken.

4 Na het voordraaien legde ik de guts op zijn kant, waardoor de zijkant van het scherp het werk doet. In deze positie snijdt de guts bijna op dezelfde manier als een vlakke beitel. Daarmee kan het ook goed, maar de beitelstand is dan iets anders. Bij de beweging naar rechts met de guts loopt mijn rechter hand een klein beetje voor op het scherp, terwijl die bij een vlakke beitel juist een beetje achter blijft. Met de lange schalenguts voelt alleen snijden naar rechts comfortabel. Met een vlakke beitel is goed in beide richtingen te werken.

5 Het werkstuk is cilindrisch (Ø 120 mm) en voorzien van drie lijnen, een hartlijn van de bol en twee lijnen op 25 mm afstand daarvan (21 %). Het uiteinde links en de groef rechts zijn op 60 mm vanaf het midden tot Ø 50 mm in gestoken. Daarmee zijn de plaatsen gemarkeerd die de bolvorm insluiten. Bij het tegencenter is het uiteinde voorbereid voor opspannen in een chuck om het kaarsgat te kunnen maken.

6 De situatie hier toont de leunspaan schuin voor de linker kant om zo, op de manier van het eerste voordraaien, links een schuine kant te snijden. De snijrichting is dus van binnen naar buiten. Dat gaat ook heel goed met een niet te brede modelguts (continentaal of Engels), als de vorm van het scherp maar een beetje lang is (foto 7). Ik houd bij zo'n actie mijn rechterhand een beetje laag en laat de zijkant van het scherp het werk doen.

7 Op een vergelijkbare manier volgde de schuine kant rechts. Het is handig daarbij een beetje ruimte voor de guts te maken door ook het voetje aan de kant van de bol wat af te schuiven. Dat vergat ik te fotograferen maar is wel enigszins te zien op foto 8, waarop ook de twee lijnen in het midden van de schuine vlakken staan die er bij het afronden moeten blijven om een echte bol te maken. De linker kant van de bol draaide ik vanaf de lijn links, met de schalenguts op zijn kant. De zichtbare lijnen zijn dus: die van het midden van de schuine kant links, het midden van de bol, de hoek van de cilinder naar het schuine vlak rechts en het midden van dat laatste vlak.

8 Vervolgens heb ik ook rechts met de guts op zijn linker kant en naar links snijdend, afgerond tot het middendeel zo goed mogelijk een bolvorm had. Om dat te testen, vormde ik eerst de pasvorm in het midden dwars op de hoofdas en vervolgens daarmee de vorm in lijn met de hoofdas.

11 De symmetrie heb ik gecontroleerd door de vorm met de taster in twee richtingen te vergelijken. Op deze foto's is te zien dat in het voetje een scheur zit. Voor aanvang van het draaien dacht ik die te kunnen laten wegvallen.

9 Hierna heb ik de hals bij het voetje verbreed in de richting van de bol en daar dus de bolvorm als het ware afgeplat. Ook de rechter lijn op foto 9 die eerst bleef staan, verdween daarmee. Pas bij die handeling begon ik de richeltjes, ontstaan door de korte snijbewegingen, aan te pakken. Naar rechts vormde ik ook de bovenkant van het voetje. Waar de keel het diepst was, heb ik wegens ruimtegebrek even de modelguts gebruikt.

10 Links eerst het vlakje met de diameter van het 42% niveau, waar het schuine vlak eindigt. Rechts daarvan een lijn die de diameter van het kaarsgat markeert (Ø 60 mm). Het bandje ernaast heeft ongeveer de breedte die ik aan de andere kant bij de vormverandering heb verwijderd. Met die hoek als gegeven heb ik daarna de bovenkant gevormd, opnieuw met de guts liggend op de rechter zijkant.

13 Nu dat niet lukte heb ik de scheur gevuld met houtlijm en daarna dicht geknepen met afplaktape. Daarna volgde het maken van het kaarsgat tot een diepte van 22 mm, het op ~15 mm na afdraaien met een afsteekbeitel, het schuren en het afwerken met shellawax. Omdat het dwars opgespannen hout betreft kon het werkstuk tot slot eenvoudig worden afgebroken en aan de onderkant glad gesneden.

14 Het resultaat.

Houtdraaikunst in Nederland

Jan Pranger

Als houtdraaier ben ik bewust bezig de techniek tot in de perfectie te beheersen. Een benadering die ik zeker te danken heb aan mijn leermeester Christiaan Jörg. Dit leidt bij mij tot vaak strakke vormen zonder franje. Een collega houtdraaier brengt mij in aanraking met het werk van Maria van Kesteren. Zij gaat tot het uiterste/minimale als uitgangspunt in haar houtdraaikunst. Haar collectie te zien geeft het gevoel van thuiskomen: de eenvoud en spanning als verademing.

Maria van Kesteren

Nieuwsgierig geworden verdiep ik mij in haar werk. Daarvoor put ik uit een boek van Benno Premssela over Maria van Kesteren (ISBN 90 6868 1389 uitgegeven in 1995). Daarnaast laat ik mij leiden door een uitgave van de Stichting Vormgeving in Hout met als titel "Om de vorm" – leven en werk van Maria van Kesteren (ISBN 978 94 91182 15 0). (foto 1)

Maria van Kesteren wordt geboren in 1933 als dochter van een kleermaker. Over geld spreken is thuis eigenlijk geen onderwerp, meer gaat het over voedsel en de kwaliteit van leven. Aardappels boeien haar qua vorm. Zij zoekt en vindt structuur in haar omgeving. Haar opleiding in de kinderverzorging brengt haar als au-pair in Engeland voor de Engelse taal. Een jaar later maakt ze in dezelfde functie kennis met de Franse taal. Daar ontmoet zij een Nederlandse kunstenaar en haar Armeense echtgenoot. Naast kinderverzorging is zij assistent van de kunstenares en ontdekt haar eigen kunstzinnige talenten.

1.

In 1959, als 26 jarige, komt Maria terug naar Nederland en ontmoet slenterend door Utrecht de houtdraaier Henk van Trierum. De gebruiksvormen intrigeren haar. De volgende dag begint zij als houtdraaier omdat die machine haar uitdaagt. Haar creativiteit leidt al snel naar eigen vormen. In een oude duiventoren vindt zij in gezelschap van een oude draaibank een eigen werkplaats. De oude functionele vormen van Henk van Trierum veranderen onder haar handen in tegendraadse en non-functionele vormen. Al snel ontstaat er een collectie, die zij onderbrengt bij gale-

rie Kapelhuis in Amersfoort. Dit is het begin van haar carrière als vormgeefster. De houtstructuur begint zelfs te knellen. Het hout wordt middel om te vormen en waar nodig/gewenst gebruikt Maria glas en andere materialen om haar gedachten om te zetten in vorm. (foto 2) De erkenning in brede kring blijft niet uit: lesgeven, jureren aan kunstacademies, exposities in Galerie Eewal in Leeuwarden, Boijmans van Beuningen in Rotterdam, Stedelijk Museum in Amsterdam, Japanse en Koreaanse Musea een vaste galerie in Londen en natuurlijk de nodige kunstprizen.

3.

Maria van Kesteren over:

De cirkel.

Is er iets saaier? Het wordt pas spannend wanneer je de ruimte tussen omtrek en centrum invult en je bewust wordt wat strakke of gebogen vlakken, lengte/hoogte/breedte en open ruimten doen met de beleving van een vorm. Al mijn objecten hebben groeven, gleuven, spleten of holtes, die een binnenvorm suggereren. Daar speel ik eindeloos mee tot het eindproduct is bereikt. Dan heeft verdergaan geen zin meer. (foto 3)

Houtdraaien.

Houtdraaien is het constant op zoek zijn naar vorm – ook nu nog na 50 jaar. Het stimuleert wanneer je maakt wat je bedoelt en verwacht. Het vergt steeds weer concentratie en je bewust zijn van je houding en motoriek. Het is zowel fysiek als meditatief. Hout is voor mij een medium. Soms stoort de kleur of de nerf. Dan kleur/bleek ik die weg. (foto 4)

De Essentie.

Dagelijks doe ik visuele indrukken op. Die sla ik ongemerkt op. Wanneer zich een vorm aandient werk ik die uit op papier en wijk daar niet vanaf. Mijn werken ontstaan dus onder volledige controle. De voorbereidingen en het draaiproces kunnen daarom lang duren. Het is voltooid als ik het neerzet. Als het op zichzelf staat. Bij mij hebben objecten een brede stevige basis. Veel houtdraaiers werken omgekeerd van een

2.

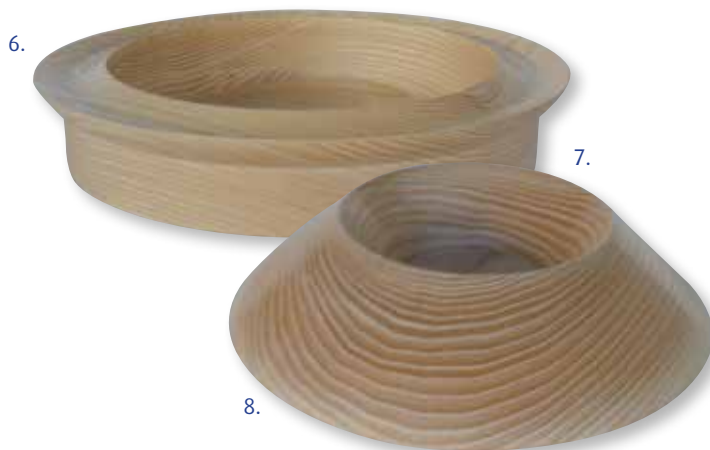

5.

4.

smalle basis en naar boven verbreedend. Zij werken opwaarts terwijl ik meer van introverte vormen houd.

Techniek en oorspronkelijkheid

Techniek is voor mij ondergeschikt aan de vorm. Het gaat om esthetische overwegingen. De ruimte in de ruimte – het beeld dat het oplevert.

Oorspronkelijkheid is een relatief begrip. Elke houtdraaier maakt ronde objecten. De armband heeft in Afrika dezelfde vorm als in Europa. Ik houd van contrasten, schaduwen en strakke lijnen, die ik nooit scherp laat worden. Wat weggelaten kan worden laat ik weg totdat het voor mij nog spanning heeft. Mijn werk is teruggebracht tot een minimum. Met dit tijdloze ben ik een eigen weg gegaan. “Knapgemaakt” prikkelt mij niet maar wel de spanning die lijnen in het object oproepen: die je langer naar een werk doen kijken.

Wat is kunst.

Via houtdraaien als inkomstenbron, bewandel ik de weg van toegepaste kunst naar beeldende

kunst: het gaat me uitsluitend om de vorm. Eerst ben ik gebonden door de functie: die dwingende ruimte van een gebruiksobject. Bij het verlaten van die dwingende ruimte en het maken van vrije vormen zoals “de navel” in 1975 merkt Benno Premisela op: “dit is geen gebruiksvoorwerp meer maar een object: je bent kunstenaar geworden”. Kunst voegt toe, verrast, laat je dingen anders zien. Wie daarvoor openstaat verruimt zijn geest en verrijkt zijn leven.

De objecten op foto 3, 5, 7 en 8 draaide ik (JP) naar het voorbeeld van Maria om haar stijl te verduidelijken.

De vormenvariatie en groei/ontwikkeling in haar werk laat zich bij benadering o.a. als volgt samenvatten:

1962 tot 1965
Functioneel in b.v. doosjes
1965 tot 1968
Variatie op komvormen
1968 tot 1972
Variatie op bolvormen
1970 tot 1973
Constructieve variaties
1972 tot 1974

Samengestelde vormen/objecten
1974 tot 1978

Opwaartse plompe vormen
1974 tot 1978

Organische vormen/opwaartse organische vormen ook nog in
1982

1978 tot 1981

Samengeperste en dijkvormige objecten

1982 tot 1984

Ringvormen (donuts) in doosvorm of object

1984 tot 1989

Landschap en kratervormen
1987 tot 1990

Opgeblazen vormen (bollend landschap)

1992 tot heden Boomstam vormen/objecten (brede basis)

1992 tot heden Vormgeving in glas Royal Leerdam

En in dit alles herken je geometrische vormen als:

bol – cylinder – dubbele halve bollen – de herhaling van een curve – gestapelde ringen – herhaalde stapeling als in een set borden – gespiegelde stapelingen – spannende rondingen – pyramide – boomstammen – de spanning van binnen- en buitenvorm.

DemoDag 27 april 2013

Zoals in het vorige nummer al was aangekondigd wordt deze DemoDag gehouden in Bergeijk in de voormalige stoffenfabriek De Ploeg. Naast de afdeling Dommeldraaiers van Radius zal de afdeling Limburg van het Vlaams Gilde van Houtdraaiers meedoen aan deze DemoDag.

Van beide afdelingen zal er werk tentoongesteld worden en er zullen op die dag demonstraties worden verzorgd door Jan Hovens (NL) en Willy Magel (B). Zoals u ziet een internationaal gebeuren. Verder zullen er van beide afdelingen nog andere draaiers hun kunnen laten zien. Uiteraard zijn er ook weer leveranciers aanwezig. Ook is er aan

de inwendige mens gedacht. U kunt onder het genot van koffie, thee of wat anders bijpraten met uw collega draaiers uit eigen land of uit het buitenland. Een goede gelegenheid dus om af te reizen naar het zuiden van Nederland. Mocht u op de DemoDag niet kunnen dan hebt u de mogelijkheid om de tentoonstelling te bezoeken op

woensdag 24, donderdag 25, vrijdag 26 en zondag 28 april van 13.00 – 17.00 uur. Toegang is gratis, parkeerruimte is er ruim voldoende.

KILLINGER

Neu

Die neue Premiumklasse

KM 3000 SE

Handdrechselbank
komplett aus Grauguss

Die Drechselwelt für kleine und große Meister

- * von der Handdrechselbank für den Hobby-Drechsler
- * bis hin zu den professionellen Kopierdrehmaschinen
- * und dem dazu passenden und umfassenden Zubehörprogramm

... Innovation seit 30 Jahren

KILLINGER Maschinen GmbH

Ringstraße 28
D-82 223 Eichenau b. München

Tel +49 - (0)8141 - 3573 732
Fax +49 - (0)8141 - 3573 750

mail info@killinger.de
web www.killinger.de

Een klopper, ... mislukt

Ab Strijker,
tel. 0320-220 118,
e-mail:
a_strijker@hetnet.nl

Voor een kennis heb ik enige tijd geleden een beeldhouwers-hamer (ook wel klopper of knots genoemd) gemaakt. Ik dacht dat ik prima hout gebruikte; robinia (robinia pseudo-acacia) een mooie harde en taaie houtsoort, volgens de gegevens sterker dan eiken! (foto 1). Maar wie schetst mijn verbazing toen ik na enige tijd een telefoontje kreeg dat het hout ging afbladderen.

De jaarringen lieten gewoon los. Ik had kennelijk een verkeerde houtsoort gebruikt. Ik heb toen keurig een nieuwe gemaakt, nu van beukenhout en die doet het tot nu toe prima. Maar het liet me toch niet los; hoe kwam het nu dat dit taaie hout ongeschikt is voor een klopper. Ik ben er eens over na gaan denken en kwam tot de volgende oplossing. Enige tijd geleden wilde mijn kleindochter op school een spreekbeurt houden over hout en hoe dat is opgebouwd. Niet onbegrijpelijk kwam ze toen bij haar opa om raad vragen. Ik heb voor haar toen een

stukje eiken kopshout bewerkt volgens foto 2. Waar het in dit verhaal om gaat zijn de z.g. mergstralen, de wat witte lijnen die vanuit het hart van de stam naar buiten lopen. Zoals bekend veroorzaken de mergstralen op het radiale vlak (langs de scheur) de z.g. spiegels in eikenhout. Eikenhout staat er om bekend dat het grote, dikke mergstralen heeft. Toen heb ik een foto gemaakt van het kopshout van de steel van de robinia klopper (foto 3) dan zien we daar met het blote oog helemaal geen mergstralen. Op deze sterk vergrootte foto zien

we wel de jaarringen en de z.g. vaten, de openingen in loofhout waar de groeisappen doorheen gaan, maar de mergstralen zijn alleen met een veel sterkere vergroting te zien, hele dunne streepjes, hooguit 1/20 mm. In één van mijn oude studieboeken 'Het HOUT' geschreven door L.W. van As (houthandelaar in Zaandam) en K. Wiedijk (architect en leraar aan de M.T.S. voor Bouwkunde in Amsterdam) heb ik eens opgezocht wat de functie van mergstralen is. Daar staat: "mergstralen versterken het hout in hoge mate en zijn de oorzaak

dat het hout gemakkelijker klooft langs het beloop van de mergstralen, dus radiaal, dan in de richting loodrecht op het beloop van de mergstralen of wel "tangentiaal". Met andere woorden, mergstralen zorgen voor een verbinding tussen de jaarringen

onderling. Waarschijnlijk is dus het bijna ontbreken van de mergstralen in robinia er de oorzaak van dat het hout, door het slaan op een beitel, op de jaarringen loslaat. Via google heb ik ook nog opgezocht welke houtsoorten er gebruikt worden voor beeldhou-

wershamers en daar werden genoemd lignostone (geperst beuken), ahorn en beuken. Robinia kwam daarbij niet voor. Maar, als iemand op het bovenstaande eens wil reageren dan stel ik dat op prijs. Misschien zit ik er wel helemaal naast.

BAPTIST

VOOR HOUTBEWERKERS .NL

ruim 8000 artikelen online!

Bezoek **Baptist.nl** en vind ruim 8.000 artikelen met uitgebreide omschrijvingen en afbeeldingen! Dé speciaalzaak voor de fijne houtbewerking met het grootste assortiment gereedschappen en machines voor houtdraaiers, modelbouwers, houtsnijders, meubelmakers en hobbyisten met passie voor hout!

Graag tot ziens in Arnhem!

Baptist voor Houtbewerkers
Beekstraat 30
6811 DW Arnhem

gereedschappen en machines
Tel.: 026 - 445 16 44
houtbewerkers@baptist.nl

Winkel ook op Baptist.nl

Hout- en houtdraaien:

De Eik (deel 1)

Ab Strijker

Soorten en (plaats)namen

Er zijn tientallen soorten eikenhout zoals kurkeik, steeneik, moerasedik, enz. maar de soorten die in Nederland groeien en voor ons van belang zijn, zijn de zomer- en wintereik. We kunnen ze gemakkelijk uit elkaar houden want de zomereik (de meest voorkomende) heeft bladeren met korte stelen en eikels met lange stelen en wordt daarom ook wel steeleik genoemd. De wintereik is omgekeerd; hij heeft bladeren met lange stelen en eikels met korte stelen. Daarnaast kennen we nog de Amerikaanse eik, die bekend staat om zijn mooie rode bladeren die in de

Deze keer gaat het over eiken, de 'grand seigneurs' onder de bomen. En dat klopt ook wel, eiken zijn soms grote, majestueuze, sterke bomen die heel oud kunnen worden. Wij, houtdraaiers, zijn denk ik allemaal wel bekend met het harde eikenhout met de soms prachtige spiegels. Bovendien is het kernhout van eiken heel duurzaam. In het verleden zijn er veel verhalen en mythen ontstaan rond eiken die in dit artikel aan de orde zullen komen.

herfst vaak in boeketten worden gebruikt. Hij is ook heel geschikt voor draaiwerk. We kennen ze natuurlijk allemaal, de napjes waar de eikels in zitten, maar de mannelijke bloeiwijze is minder bekend (foto 1) De botanische naam van de zomereik is Quercus robur wat hard eiken betekent. De wintereik heet Quercus petraea wat betrekking heeft op zijn groeiplaats; op rotsen groeiend. Andere namen voor eiken zijn: akkerboom, akkermaalshout, eikel, eekboom, flokhout en pan-toffelhout. Plaatsnamen die herinneren aan eiken zijn: Bergeijk, Maaseik, Eekloo en Eekeren in België. De bekende eekhoorn is ook verbonden met de gastvrije eik, hij is zot op eikels en legt soms hele wintervorraden aan. Ook de Vlaamse Gaai (foto 2) is verzot op eikels en wordt daarom in sommige streken van Nederland ook wel eikelaakster genoemd.

Geschiedenis

De naam Holland is afgeleid van holt- of houtland. Onmetelijke bossen bedekten duizenden jaren lang de moerassen en stuwwal-

len langs de rivieren, 1/3 deel van Europa was bedekt met eikenbomen. Maar eiken groeien bijna over de hele wereld vandaar ook de namen Frans-, Japans- en Slavonisch eiken. Bij de bouw van de Volkeraksluizen bij Willemstad werd een eikenhouten beeldje opgegraven van 6450 jaar oud. Men noemt deze periode wel het Atlanticum, een deel van het geologisch tijdperk het Holoceen, 9.000 tot 5.500 jaar geleden. Restanten van de eiken die toen groeiden vindt men soms nog in de grond terug, diep in de veenlagen die helemaal geconserveerd zijn. In Friesland wordt dit moereik genoemd (moer = veen) en op andere plaatsen kienhout een verzamelnaam voor oud hout. Bij Millingen aan de Rijn werd niet lang geleden een hoeveelheid eiken opgebaggerd van 8000 jaar

oud. De prachtige Chanukia, een Joodse kandelaar, (foto 3) is gemaakt door Adrie Bezemer en helemaal gemaakt van dit geconserveerde hout dat in 2006 in de veenbodem bij Molenaarsgraaf werd gevonden. (Adrie, bedankt voor het toesturen van de foto's en gegevens). In verband met de leeftijd en geschiedenis van bomen spreekt men ook wel van 'dendrologie' (dendro = boom) of jaarringenonderzoek. Men bedoelt hiermee dat men kan bepalen welke geschiedenis een boom heeft meegemaakt; in een periode van droogte, zware koude en andere extreme tijden kan men dat zien aan de jaarringen en bepalen welke klimaatwisselingen in die periode zijn voorgekomen. Dit onderzoek wordt dan uitgevoerd aan de hand van meerdere bomen uit die periode. Dit gaat niet alleen op voor geconserveerd hout in veen van enkele duizenden jaren oud, maar zelfs voor versteend hout van miljoenen jaren oud. Eikenbomen kunnen niet alleen heel oud worden, maar ze bestaan ook al heel lang. We waren pas op bezoek in het prachtige Natuur Historisch museum in Maastricht waar we een fossiel zagen van een eikenblad (foto 4) Bij navraag bleek dat dit afkomstig was uit een kleipakket uit de buurt van Brunssum en ca. 5 miljoen jaar oud is. Omdat dit fossiel er van is overgebleven betekent het dus dat eiken nog veel ouder kunnen zijn. Hoe oud eiken mogelijk kunnen zijn konden geologen mij niet vertellen, maar zeker veel ouder dan de genoemde 5 miljoen jaar.

Monumentale bomen

De eik komt onder de bomen een ereplaats toe, zoals de leeuw onder de dieren en de arend onder de vogels. Sterk, stoer, groot en soms heel oud. Op veel plaatsen in Nederland komen echt monumentale, heel oude eiken voor. In Beilen staat een prachtige zomereik met een stamomtrek van c.a. 5 meter (foto 5) Het is eigenlijk een grensboom want hij staat daar waar de Eursingerweg, de Esweg en de Asserstraat bij elkaar komen. Een andere reus staat op het landgoed Verwolde in de gemeente Lochem (foto 6) Onder deze boom werden in vroeger tijden Markevergaderingen gehouden. De boom is ongeveer 220 jaar oud en heeft een stamomvang van 480 cm. In de gemeente Leusden (Utrecht) ligt de Heerlijkheid Stoutenburg. Daar staan twee gigantische eiken die de namen Adam en Eva dragen (foto 7) Volgens de overlevering zijn ze geplant ter nagedachtenis aan de eigenaar van het landgoed de staatsman Johan van Oldenbarneveld. Men schat dat de bomen zeker 700 jaar oud zijn en hebben een stamomtrek van 660 cm.

Toepassingen

Bomen hebben een veel langere geschiedenis meegemaakt dan mensen. Geologen schatten dat bomen al meer dan 500 miljoen jaar op aarde leven en hebben van alles meegemaakt: tropen en ijsstijden. Als het nodig was migreerden ze naar andere delen van de wereld. De mens leeft hooguit een miljoen jaar op aarde

de vorm te buigen voor de z.g. kromhouten, de gebogen delen in de schepen. Men zegt dat voor de bouw van de Batavia (foto 9) in Lelystad 360 grote eikenbomen zijn gebruikt, allen afkomstig uit Denemarken. En voor de Zeven Provinciën, die nu gebouwd wordt, zal nog veel meer eiken gebruikt gaan worden want hij is aanmerkelijk groter. Eikenhout voor de tegenwoordige scheepsbouw komt niet veel meer voor, maar de bezitters van een eikenhouten schip kunnen nog wel minachtend spreken over 'tupperwarebakjes' als ze het over polyester jachten hebben. Eikenhout werd in het verleden (en nu nog in Limburg en Duitsland) toegepast als skelet voor huizen. De invulling tussen het skelet werd gedaan met riet en leem en later met steen (foto 10). Een belangrijke toepassing van eikenhout in het verleden was in de molenbouw. Veel onderdelen van de molen werden van het hoogwaardige eikenhout gemaakt. Een nadeel van zoveel hout in een molen is dat er nog wel eens één afbrandde. Een niet te vergeten het eikenhout in de kuiperij. Honderdduizenden tonnen en vaten, voor allerlei toepassingen werden in het verleden gemaakt van eikenhout. Namen als Kuiper, Kuipers en straatnamen als Kuiperstraat herinneren daar nog aan. Het moet een bloeiende tak van ambacht zijn geweest die helemaal verdrongen is door staal, aluminium en kunststof.

(Wordt vervolgd)

en heeft in die tijd op allerlei manieren gebruik gemaakt van bomen zowel voor haar lichamelijke als geestelijke welzijn en voor allerlei hulpmiddelen. Denk aan medicijnen, gereedschappen, woningen, enzovoort. De toepassingen van eiken zijn velerlei. Als draaihout is het voor ons als draaier natuurlijk prima geschikt; het heeft uitstekende eigenschappen en is geschikt voor producten die buiten kunnen staan vanwege zijn duurzame kwaliteit. Een nadeel is dat er, door te snelle droging, wel eens inwendige scheuren kunnen ontstaan. Vroeger werd de schors- en bastvezel gebruikt in de leerlooierij, en het hout voor houtskool en brandhout. Houtskool van eiken was onmisbaar voor de ijzersmel-

terij op de Veluwe. Ook voor zware balken in grote gebouwen werd veel eiken toegepast. En natuurlijk voor banken en preekstoelen in kerken. De reden hiervan is dat het hout in grote afmetingen, noestvrij in de handel was en zich heel goed liet gebruiken voor houtsnijwerk. (foto 8) We zien hier dat, links onder, de beeldhouwer zijn eigen gereedschap heeft afgebeeld. Ook de prachtige spiegels, de doorgezaagde grote mergstralen zorgen voor een aantrekkelijk uiterlijk. En natuurlijk de scheepsbouw. In het verleden zijn grote hoeveelheden eikenhout, vanuit vele delen van Europa, toegepast voor de bouw van de schepen. Er werden zelfs stenen en gewichten aan de takken gehangen om ze in

Lintzagenopmaat.nl

U geeft de maat, wij lassen de lengte

- Gespecialiseerd in het maken (lassen) van lintzagen.
- Levering aan bedrijven en particulieren.
- Uitstekende kwaliteit lintzagen vanaf 6 mm breed en 0,36 mm dik.
- Levering lintzagen voor zagen van hout, kunststof en metaal.
- Lintzagen op voorraad, snel leverbaar.

Slijptechniek Beusichem
Beusichemsebroeksteeg 1
4112 PJ Beusichem

www.lintzagenopmaat.nl
info@lintzagenopmaat.nl
0345 - 501 501

Leverancier van elke gewenste houtsoort

Direct uit voorraad leverbaar
ruim 80 soorten massief hout.

In onze ruime voorraad altijd
een grote keuze voor hout-
draaiers en instrumentbouwers

Klik op www.fijnhoutdrenthe.nl

Houthandel van der Horst BV - De Drentse Fijnhouthandel

Veilingstraat 46, 7833 HN Nieuw-Amsterdam
Telefoon: 0591 552504 - Fax: 0591 381910

E-mail: info@fijnhoutdrenthe.nl
www.fijnhoutdrenthe.nl

Bel voor een afspraak met Ton van der Horst: 06 50 50 1936

Index AktieRadius 2012

(nr. 73 t/m 76)

Onderwerp	Auteur	AR nr/pag
1 Hout info.		
Kops hout beschermen	Nico Oosthoek	73/30
De rondhoutveiling in Arnhem	Ab Strijker	74/10
Hout en Houtdraaien: de appel	Ab Strijker	74/22
Hout en houtdraaien: de berk	Ab Strijker	75/24
Hout en houtdraaien: de beuk	Ab Strijker	76/14
2 Techniek		
Excentrisch sfeerlicht	Jan Pranger	73/4
Een ei mooi afdraaien	Han Julius	73/14
Tin en houtdraaien	Iet Feith	73/30
Discusdoosje met opengewerkte tors	Piet Cevaal	74/4
Doosje met afgeronde bovenkant en stop	Jan Pranger	74/12
Wengéschaal in segmentwerk	Jan van der Ploeg	74/20
Een kleine holle pot	Jan Hovens	75/4
Test van een midi draaibank	Ronald Kanne	75/20
Schroefdraad frezen in hout	Arie Braspenning	75/28
Zwanger gedraaid	Jan Pranger	76/4
Klauwplaatbescherming	Jan Kulsdom	76/8
3 Lezers schrijven		
Vormgeving, de discussvorm	Jan Pranger	73/8
Hout – vormen	Jan Pranger	74/8
Praten over vormgeving	Bert Rosbach	76/8
4 Voorwerpen / Werktekeningen		
Een driehoekig potje	Louis Buijs	75/30
Een vijzel vol vragen	Bert Rosbach	76/2
5 Bericht uit de werkplaats		
Diverse onderwerpen	Bert Rosbach	73/21
Doosje Hans Weisflog	Bert Rosbach	74/26
Diverse onderwerpen w.o. 5 theelichtjes	Bert Rosbach	75/14
Kerststal, tol en schalen.	Bert Rosbach	76/20
6 In memoriam		
Evert van Beek en Ab Mathijssen	Gerard Gaasbeek	76/34
7 Tentoonstellingen / bezoeken		
Demodag 28 april	Gerard Gaasbeek	73/7
Demodag najaar 2012	Bas Melis	73/7
Houtdraaierscongres in Frankrijk	Jan Hovens	74/28
Demodag 28 april 2012	Arie Braspenning	74/31
Ontmoeting met een tegenvoeter	Axel Zijp	75/10
Kunst als Ambacht; Ambachtelijke kunst	Arie Braspenning	75/13

Onderwerp	Auteur	AR nr/pag
Opening tentoonstelling Adrie Bezemer	Arie Braspenning	75/31
Demodag 27 april 2013	Arie Braspenning	76/11
Demodag oktober 2012 een verslag	Bas Melis	76/31
8 Uit de afdelingen		
Excursie naar de Zaanse Schans	Boudewijn Rossy	74/14
Een dag houtdraaien	Jan van der Meer	75/8
9 Vereniging		
Van de bestuurstafel	Aat Meijboom	73/3
Verslag van de algemene leververgadering	Aat Meijboom	73/6
Van de bestuurstafel	Aat Meijboom	74/3
Van de bestuurstafel	Aat Meijboom	75/3
Van de bestuurstafel	Aat Meijboom	76/3
10 Van de Redactie		
Maart	Arie Braspenning	73/2
Juni	Arie Braspenning	74/2
September	Arie Braspenning	75/2
December	Arie Braspenning	76/2
11 Houtdraaiers in beeld		
Gerrit Abma	Jan Pranger	73/23
Henk Kramer	Jan Pranger	73/24
Jan Pranger, het moet karakter hebben	Ab Kraaijeveld	73/25
Jan Hulsebos, de taal van hout	Jan Pranger	75/12
Roelof C. Schmidt (1934)	Arie Braspenning	76/12
Jos Handgraaf	Ab Kraaijeveld	76/26
12 Diversen		
Verlichting bij uithollen	Christiaan Jörg	73/10
Veiligheid, houtdraaien en fijnstof	Arie Braspenning	73/12
Brandmerken	Arie Braspenning	73/28
Zittend draaien	Jan van der Meer	74/30
13 Index		
Index 1 t/m 17	Redactie Commissie	23/11
Index 18 t/m 24	Redactie Commissie	24/12
Index 25 t/m 28	Redactie Commissie	28/12
Index 29 t/m 36	Redactie Commissie	37/17
Index 37 t/m 40	Redactie Commissie	41/16
Index 41 t/m 44	Redactie Commissie	45/16
Index 45 t/m 48	Redactie Commissie	49/16
Index 49 t/m 52	Redactie Commissie	53/16
Index 53 t/m 56	Redactie Commissie	57/16
Index 57 t/m 60	Redactie Commissie	61/16
Index 61 t/m 64	Redactie Commissie	65/18
Index 65 t/m 68	Redactie Commissie	69/18
Index 69 t/m 72	Redactie Commissie	73/18
Index 73 t/m 76	Redactie Commissie	77/18

Bericht uit de werkplaats

In mijn "bericht ...." in AR 75 heb ik geschreven over de plaat met 62 paddenstoelen. Tijdens de kunstmarkt bij ons in de wijk werd ik aangesproken met de vraag of de "ode aan Schiebroek" ook te koop was. Natuurlijk was die te koop, wat moet ik er anders mee doen, maar ik had geen prijs voorhanden. Ik heb naderhand mijn prijs genoemd, die was akkoord, maar ik denk achteraf, dat ik nog wel iets meer had moeten vragen. Per slot van rekening, het is kunst.

Bert Rosbach

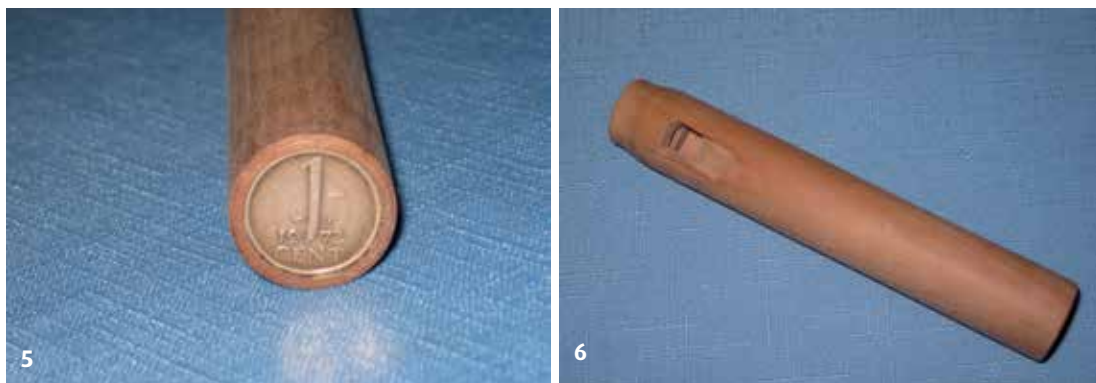
In AR 76 schreef ik over het draaiwerk voor mijn nicht. Daar had ik toen nog geen foto's van, maar zeer recent kreeg er een paar. De mooiste is hier te zien. (foto 1) In het voorjaar stond er in "Drechsler-magazin", een Duitstalig houtdraaiersblad, een artikel van de hand van Jan Hovens. Het betrof een soort rammelaar. Het geluid wordt daarbij veroorzaakt door het rollen met de rammelaar door staafjes die om een as draaien en tegen andere staafjes aan tikken. Na de april-bijeenkomst van de afdeling Rotterdam heb ik de werkbeschrijving aan alle leden van de afdeling toegestuurd. Bij de laatste bijeenkomst van de afdeling, in november, hadden een aantal zo een rammelaar gedraaid. Ik heb er twee gemaakt, omdat ik het eerste exemplaar niet netjes genoeg vond. Nu maakt het de kinderen niets uit, want de kleinzoon van onze burenspeelt er heerlijk mee. De rammelaar is uitstekend geschikt voor kinderen die gaan kruipen. Die geven een mep tegen de

rammelaar, die dan weg rolt en geluid maakt. Maar om weer geluid te krijgen, moeten ze er wel weer achteraan. Een foto van mijn tweede rammelaar is bijgesloten, en misschien kan Jan zijn artikel ook, in het Nederlands, in AR publiceren. (foto 2) Op een dag vroeg een kennis aan mij, of ik iets wilde doen. Haar dochter zat op schaakles bij een andere kennis, maar het schaakspel miste een pion. De vraag was dus, of ik een zwarte pion erbij kon maken. Goed, een pion opgehaald en in verband met missers had ik een redelijke lengte esdoorn al op de grootste diameter gedraaid. Er bleken uiteindelijk drie pionnen uit te kunnen. Twee pionnen heb ik letterlijk zwart gemaakt met een markerstift, en eentje blank gelaten. Daarna een laagje parketlak en de verrassing of verwarring is nu compleet, want wie heeft er nu een schaakspel met negen witte en negen zwarte pionnen. (foto 3) Al jaren stond er iets op mijn to-do lijstje: proberen een raster-

tje te draaien van concentrische cirkels, zoals ook Hans Weisflog dat zo mooi kan. Maar het valt nog niet mee, om dat te doen met hele fijne groefjes, en dan ook nog een mooi resultaat te krijgen. Ik ben tot nu toe bij mijn vijfde poging en er is nog niet een echt gelukt. Misschien dat de maten ten opzichte van het materiaal te klein zijn, of dat m'n gebruikte stukje draaistaal (1,45 m dik) te veel zwabbert, of het gebruikte hout (Taxus) is niet geschikt, of de been-kleurige kunststof kan het niet aan. Of mijn techniek laat het afweten. Misschien, dat iemand anders hier ervaring mee heeft. Ik hoor of lees dat graag. Ik laat dus geen foto's zien. Zo vlak voor de kerstdagen is er altijd wat te knutselen. Ik heb dit jaar een kerststal van drie figuren, gedraaid uit verlijmd vurenhout. Om vurenhout mooi glad te krijgen moet je vlijmscherp gereedschap gebruiken. En daarbij wordt vooral de beitel ingezet voor het draaien van de bolle gedeelten. En je schuurt dan

alleen om de lijnen nog strakker en vloeiender te maken. Alleen de hoofddoek van Maria heb ik opnieuw moeten doen. De eerste versie van de hoofddoek had namelijk niet de juiste vorm. Jozef is ongeveer 35 cm hoog, dan heb je een referentiepunt. Als je klaar bent, komt er nog de vraag naar een krib, en dan moet je naar de kinderboerderij fietsen om een plukje hooi om in de krib te lijmen. Maar dan heb je uiteindelijk ook iets leuks. Foto 4 is de ongekleurde versie. Omdat ze tegen een witte achtergrond kwamen te staan, zijn de figuren echter gekleurd. Na de kerstdagen lag mijn werkplaats een verdieping hoger. Ook het gereedschap was anders, een computer en printer in plaats van een draaibank met gutsen en beitels. Maar na een dag werk lagen er dan ook ongeveer 430 enveloppen klaar met acceptgiro's. En inmiddels zijn er al weer heel veel betalingen binnengekomen. Maar ik ben inmiddels toch met iets anders begonnen. Ten

eerste was ik door mijn voorraad gewone rammelaars heen. Ik heb er dus 4 gemaakt. Drie met een steel, en eentje zonder steel. Het zijn de rammelaars met holle spijltjes. In september 2011 heb ik daar al een foto van laten zien. Daarnaast ben ik begonnen met een groter werkstuk. Iets met de combinatie omkeerdraaiwerk en torsen. Het werkstuk moet eind april klaar zijn, want het is bestemd voor de tentoonstelling in Seeg (West-Beieren, Duitsland), waar begin mei de Forums-tagen worden gehouden. In mijn

volgende bericht zijn er dus de foto's van te zien.

Oh ja, er kwam ook weer een bijeenkomst van de afdeling Rotterdam aan, waarvoor een werkstuk gemaakt moest worden. Ik had bij de vorige bijeenkomst een fluitje geopperd. Ik heb dus een fluitje van een cent gemaakt. Het idee was ik vorig jaar tegengekomen bij een zilversmid in Schoonhoven. Daar was een bronzen cent gemonteerd in een zilveren fluitje. In mijn geval een cent in het houten fluitje. Kijk naar de foto. Het fluitje heeft

door de lengte een prettige toon. Als het dichte gedeelte langer wordt, is de toon ook weer iets lager. (foto 5 en 6) En al een paar maanden lag er een tekening van een soort piccolo op mijn werktafel. Die tekening ging uit van een aluminium buis met een diameter van 15 mm. Maar ja, hout is mooier. Mijn exemplaar is gemaakt uit hout van een sierappel, dat ik afgelopen herfst van een kennis kreeg. Hij is gemaakt in twee delen met een mofje, want mijn draaibank kan geen lengte van 33 centimeter aan. Diameter 18 mm, boring 10 mm. Maar die boring is niet breed genoeg waarschijnlijk, of de wanddikte is te groot, want ik krijg er geen goed geluid uit. Wat de boring dan wel moet zijn, moet ik maar eens navragen bij de experts. En dan op zoek naar een geschikte boor. Ook is het lastig om de gaatjes op één lijn te krijgen, al heeft dat minder invloed op het geluid. Maar de plaatsing is wel juist, want ik hoor toonverschil. (Foto 7)

Kelkje uit een appelwortel stronk

Nico Oosthoek

Uit een boomgaard kreeg ik wat gerooide wortelstronken van appelbomen. Uit die stronken moet toch iets leuks te draaien zijn, en zo kwam ik op het idee om er een kelkje uit te draaien met behoud van een stuk van de wortel. Er moest heel voorzichtig worden gedraaid met zeer scherpe beitels. Schuren is dan niet nodig en als het moet dan met uitgezette draaibank en met de hand.

1 Hier is de stronk zoals ik hem kreeg, links de stam en rechts de wortel, waar het kelkje uit wordt gedraaid.

2 De stronk is doormidden gezaagd, en het wortelend is recht afgezaagd, zoveel mogelijk evenwijdig aan de onderkant.

3 Om het kelkje zo lang mogelijk te houden lijm ik een hulpstuk aan het wortelend, zodat ik hem goed stevig in de klauw kan klemmen.

4 De stronk is nu met het hulpstuk in de klauw geklemd en het tegencentra wordt tijdelijk tegen het hout geplaatst. Er wordt nu een kamertje gedraaid ter grootte van 60 mm waar de klauw in past. De onderkant van de voet wordt iets schuin naar binnen gedraaid om later wiebelen te voorkomen.

6 De stronk is nu d.m.v. het kamertje in de klauw opgespannen.

8 Ook de binnenkant wordt na het wegdraaien van het hulpstuk ook weer voorzichtig uitgehold.

5 Het tegencentra is weggehaald om het kamertje verder af te werken

7 Omdat de stronk vol met scheuren zit moet er voorzichtig gedraaid worden en voor de veiligheid draag ik een gelaatsmasker. De vorm van het kelkje wordt grof voorgedraaid.

9 Het tegencentra is weer terug geplaatst en de vorm van het kelkje wordt gedraaid.

10 Als de buitenkant van het kelkje af is ga ik weer verder met de binnenkant uithollen en werk het handmatig af met schuurpapier 320, 400 en 600

12 Uiteindelijk lukt het toch om het steeltje te draaien en kan het geschuurd worden.

14 De voet is af en wordt voorzichtig geschuurd

11 Nu begin ik met de steel van het kelkje. Er komen steeds meer scheuren te voorschijn. Even krijg ik de neiging om te stoppen, eerst maar kijken of alles heel blijft.

13 De voet van het kelkje kan nu gedraaid worden. Het was niet nodig om het tegencentra te plaatsen.

15 Het eindresultaat.

Hij is afgewerkt met acryl spuitlak en met staalwol 0000 handmatig gepolijst. Al met al een leuk en spannend project om te doen en gelukkig heb ik nog 4 droge stronken liggen.

Ad Zoon
Koestraat 28
2871DR Schoonhoven
tel.: 0182 320088
mob.: 06 48322559
e-mail: ad@zoon.nl

**Maak uw draaiwerk
persoonlijk
met een brandmerk
van uw initialen**

hand- en machine gravures, o.a.
brandmerkstempels (Deze stempeltjes
zijn simpel op een gastoestel of met een
keukenbrandertje te verwarmen)

Cursus Snijdend Houtdraaien door Christiaan Jörg

In kleine groepjes (max. 3 personen) leer je op
een grote bank (Wema, Jet) met zelfvertrouwen
en plezier je hobby uit te oefenen.

Basiscursus I en II (8 x 4 uur) € 390
Voor mensen die willen beginnen (I) en draaiers
die het juiste spoor nog niet gevonden hebben (II).
Vervolgcurcus (4 x 4 uur) € 195
Tussen de centers en voor de kop. Het uitbou-
wen van de reeds geleerde kennis en kunde.

Inschrijfformulier en informatie
Christiaan Jörg, W. Heukelslaan 6, 3581 SP
Utrecht
Tel. 030 - 2513 684, info@christiaanjorg.com

www.christiaanjorg.com

Masterclass urn draaien op het HMC

**Zesentachtig studenten van het Hout- en Meubilerings-College
in Amsterdam volgen op 16 oktober van 14.30 uur tot 17.00
uur, met een kleine pauze, een masterclass houtdraaien.
Bijna 2½ uur weten meesterdraaijer Marcel van Berkel en
leerlingdraaijer Bouke van den Wildenberg hun publiek te
boeien met het vormgeven en uithollen van een urn.**

Ab Kraaijeveld

Aanleiding

De aanleiding is dubbel: het team
van het HMC wil de weduwe van
de helaas te vroeg overleden col-
lega Ruud Brouwer een aanden-
ken schenken in de vorm van
een mooie urn en het draaien
van zo'n speciale vaas is tevens
een goede gelegenheid om het
ambacht van het houtdraaien
onder de aandacht te brengen
van studenten en docenten van
het HMC.

Hoe houd je in 2012 twee en een half uur de aandacht vast van 86 studenten?

Het is goed dat leerling Bouke
van den Wildenberg (net afge-
studeerd aan het HMC, inmid-
dels onderwijsassistent op dit-
zelfde College, tevens zelfstandig
ondernemer/restaurateur en
sinds kort ook student aan de
lerarenopleiding) een dag naar
Terschelling is afgereisd om ken-
nis te maken met Marcel van

Berkel, om te oefenen op de
houtdraaibank en om de zaak
goed voor te bespreken. De
samenspraak en het samenspel
van de heren verloopt hierdoor
gesmeerd. Beiden zijn in staat
om goed met de studenten te
communiceren en hun handelin-
gen voortdurend mondeling toe
te lichten. Marcel geeft als mees-
terdraaijer het nodige commen-
taar en Bouke kan uitstekend
overweg met de positieve feed-
back van de maestro. De voor-
draaiguts en de modelguts wor-
den in de praktijk getoond, het
aanleggen van de guts op de
vouw, er wordt iets verteld over
het natte elzenhout, allemaal
elementaire zaken die aandacht-
tig gevolgd worden door de stu-
denten.

De afwisseling tussen beeld en geluid is in balans.

Het HMC heeft de zaak ook goed
voorbereid: twee videocamera's
registreren de handelingen van
de mannen, één is gericht op het
werk en de ander geeft een
totaaloverzicht. Op twee grote
beeldschermen is voor de toe-

Nieuw in Nederland!!!

MaxiCut Fostnerboren
Geschikt voor het gebruik in houtdraaibanken
Uniek in zijn soort door zelfsnijdende centreerpunt en
spaanbrekers. Waardoor deze boor minder weerstand ontwikkeld.
Verlengbaar door zijn unieke kolf, zonder schroef of inbus
systemen. Deze kolf zorgt er tevens voor dat de boor niet kan gaan
slippen. Makkelijk Naslijpbaar.
Leverbaar in de maten 13 t/m 55 mm en diverse inch maten
Verlenging leverbaar met morse-konus MK1, MK2 en MK3

Filmpjes over de werking van deze boren kunt u vinden op:
www.colt-tools.com
Vraag de folder gratis bij ons aan!!!

Hegner & Ko
Fermilweg 16
3208 KT Spijkenisse

Tel: 0181-647535
Fax: 0181-647311

COLT
PROFESSIONELLE
BOHRWERKZEUGE

Onder toezicht van de maestro begint oud-leerling Bouke aan het vormgeven van de vaas, die straks de bestaande urn moet omsluiten. Eén van de twee zware oude draaibanken is speciaal voor dit doel naar de centrale hal versleept.

Na de pauze neemt Marcel het roer over en demonstreert het draaien van een doos met deksel. De masterclass wordt succesvol ondersteund door de aanwezigheid van twee beeldschermen en geluidsversterking

De demonstratie vindt plaats in de centrale hal van de school en trekt bij wisseling van de lessen de aandacht van de passanten.

Tijdens de pauze en na afloop maakt een groep studenten gebruik van de gelegenheid om extra vragen te stellen.

schouwers heel duidelijk zichtbaar wat er op de vierkante centimeter gebeurt. Deze visuele ondersteuning is onmisbaar om zo'n grote groep 2½ uur lang te boeien. De kans dat de aandacht verslapt is vooral tijdens het uitholproces voorspelbaar groot, maar door een extra sterke lamp te gebruiken en de camera dicht op de vaas te plaatsen ontstaat toch een spannend beeld, hulde aan de cameraman. Ook het geluid wordt versterkt door nauwelijks zichtbare microfoontjes. De opnamen zullen op termijn door een docent van het HMC verwerkt worden tot een film. In de pauze blijven veel studenten hangen om vragen te stellen aan de draaiers en om een kleine expositie te bekijken van het werk van Marcel en van de auteur van dit artikel.

Wel belangstelling, maar geen investeringen.

De afdeling Haarlem e.o. heeft in de afgelopen twee jaar een paar

keer actie ondernomen om het houtdraaien op het Hout- en Meubileringscollege in Amsterdam weer op de agenda te krijgen. De vergrijzing van de groep in Haarlem slaat genadeloos toe en dit oude ambacht / onze hobby is te leuk en te waardevol om aan de vergetelheid prijs te geven. Studenten en docenten van het HMC, met hun affiniteit voor hout, vormen in onze ogen een belangrijke doelgroep. Gesprekken met enkele docenten en een demonstratie van onze leden op een 'open dag' hebben ons duidelijk gemaakt dat op dit College absoluut belangstelling is voor het draaien. Maar de bereidheid van de directie om te investeren in deze aparte vorm van houtbewerking is zeer gering. Bedrijfsleven en overheid hechten geen waarde aan het oude ambacht. Het is arbeidsintensief, commercieel niet interessant en computergestuurde machines zijn in opmars. Zaken als inspectietoe-

zicht, kwalificatiedossiers en exameneisen vragen in dit huidige tijdperk natuurlijk meer aandacht dan houtdraaien.

Andere invalshoek

Je kunt echter ook vanuit een andere invalshoek naar het houtdraaien kijken. Oude technieken, aangevuld met nieuwe inzichten en ideeën, kunnen interessant en toepasbaar zijn voor de aankomend meubelmaker en restaurateur en voor de creatieve vakman in opleiding. Zij kunnen zich in hun toekomstige werkplaatsen geen dure cnc-machines veroorloven, maar wel het inmiddels sterk verbeterde gereedschap dat wij als houtdraaiers met zoveel plezier hanteren. Bovendien denk ik dat houtdraaiers door hun jarenlange ervaring anders naar hout hebben leren kijken. Veel draaiers zijn in staat om de schoonheid van dit natuurlijke materiaal maximaal bloot te leggen door gebruik te maken van struc-

turen, kern- en spinthout te combineren, vergroeiingen en vertakkingen te accentueren, kleuren toe te voegen, etcetera. Ook op het gebied van afwerking hebben wij ruime ervaring met oliën, was- en laksoorten. Naast al deze kennis en vaardigheden is het allerbelangrijkste, en dat hoeven wij houtdraaiers elkaar niet uit te leggen: het is hartstikke leuk om met een ruw stuk hout de werkplaats te betreden en een paar uur later enthousiast met een prachtig object naar buiten te komen. Het is de kunst echter om dat gevoel over te brengen op mensen die zo'n ervaring nog nooit hebben meegemaakt.

Twee benaderingen

In mijn optiek kunnen twee benaderingen mensen enthousiasmeren: (1) het aanschouwen van prachtig houtdraaiwerk dat verder gaat dan de geijkte paddestoeltjes, schalen en kandelaren en (2) een houtdraaide-

monstratie, waarbij de door de lucht vliegende krullen aantrekkelijk kunnen werken. Toen dan ook het HMC met de vraag kwam om een 'masterclass urn draaien' te verzorgen heb ik de vraag doorgespeeld naar Marcel van Berkel om een optimale presentatie te garanderen.

Is de impact van deze speciale demonstratie meetbaar?

86 studenten tekenen de presentielijst, dat is een verheugend groot aantal; velen blijven tot het einde aanwezig en volgen met grote aandacht deze speciale demonstratie van 2½ uur, dat is veelzeggend; het publiek is betrokken en stelt geïnteresseerde vragen. De organisatoren zijn tevreden en wij zijn benieuwd naar eventuele gevolgen. Was dit een eenmalig gebeuren, heeft dit de (geringe) aandacht voor houtdraaien op het HMC in enige mate beïnvloed, is de interesse voor het

ambacht toegenomen of hetzelfde gebleven? Incidenteel kan er door de studenten gedraaid worden op de twee aanwezige en verouderde draaibanken. Enkele docenten hebben in het verleden een cursus van enkele dagdelen gevolgd bij Joost Kramer, maar veel ervaring is niet aanwezig, de mogelijkheden zijn beperkt. Een aantal docenten en studenten zou meer aandacht voor houtdraaien toejuichen, dat kan dus nog een interessante discussie opleveren op het HMC. En tot slot, een goed georganiseerde demonstratie in de vorm van een masterclass is een succesvolle formule die navolging verdient.

Via Bethlehem naar Oost-Tirol

“Houtdraaien maakt nieuwsgierig”. Want via houtdraaiwebsites als www.drechsler-forum.de “ontmoet” je allerlei collega houtdraaiers. Je kent hun werk en andere activiteiten in “onze” houtwereld. Hebt soms mailcontact en reageert op elkaars bijdragen op het forum. Soms lees je tussen de regels door persoonskenmerken en privé informatie.

Jan Pranger

Het begon met een oude “Reitstock” – het beweegbare deel van de draaibank. Ik had er nog een liggen die overgebleven was van de oude gietijzeren Dankaert/Bruxelles draaibank, die als basis diende voor mijn kopdraaibank. Op de Duitse site vroeg iemand zo’n onderdeel. Dus aangeboden en graag geaccepteerd. Maar wie is Peter Gwiasda - de gelukkige nieuwe eigenaar? Hij en andere Duitse houtdraaiers passen in ons plan een reis te maken langs Rijn – Main – Frankfurt – München – Salzburg – Wenen – Zuid-Oostenrijk – Vorarlberg – Bodenmeer – Rijn (Bingen) – Moesel – Ahrdal – Lemmer. (foto 1) Peter woont namelijk in de buurt van Frankfurt. Ons aanbod was dus al snel: we brengen de “Reitstock” wel even langs. Peter Gwiasda.

Journalist, kent 500 soorten padenstoelen, geeft daarin excursies, mede-organisator (vz) van het Duitse DrechslerTreffen 2011 in Neu-Anspach, geeft houtdraai-les, maar verzamelt bovenal graag mensen om zich heen: kortom een mensenmens. Het gietijzer kreeg snel een plaats naast de in aanbouw zijnde Heyligenstadt. Maar we moesten het vakwerkhuis (foto 2) met al zijn details zien – de houtvoorraad in elke te benutten plek – overall hout – ging ons buiten het dorp per fiets voor naar zijn in een bosperceel verscholen houtopslag: een hoog afdak met verdiepingen onder de beschutting van hoge dennen. (foto 3 en 4) Geen nee te koop. Dus inladen: meidoorn, gingko biloba, quite (kweepeer), felsbirne, Speierling (sorbustsoort) – ik moet het allemaal nog uitzoeken. O ja en

een klein flesje eigen gemaakt kettingzaagontsmettingsappelsap. Of zat er wat anders in???? (foto 5)

Het was daags 34 graden. Niet geschikt voor stedenbezoek zoals van plan. Rond München belandden we op een koffiestop in Lengenwang. We wilden Seeg bekijken: de locatie van het DrechslerTreffen 2013. Terwijl mijn vrouw koffie zette ging ik snel even langs in Bethlehem – het gehucht waar *Drechselmeister Martin Adomat* zijn bedrijf en houtdraaischool heeft. Hij was aan het lesgeven en maakte even tijd vrij zijn zaak en machines te tonen. Een mooi leslokaal met kwaliteitsmachines (Killinger o.a.) en een docent, die vakkundig gestalte geeft aan het woord “houtdesign”.

Het bleef heet. In Langenfelde/Rosenheim was de parkeerplaats

van Woifi (*Wolfgang Geschwendtner* - de vakfotograaf van kunst en object – houtdraai- en beeldhouwer) leeg.

Dus onder airco-genot de Großglockner, de Alpen Hochstraße, de Silvrettapas gezien.

Op naar Matrei in Ost-Tirol. De volgende ontmoeting op basis van onze internet nieuwsgierigheid. Onder een viaduct en tussen een werkplaats en een kunstatelier ontmoeten we *Daniel Wolsegger*. Van beroep meubelmaker en een vakkundig houtdraai-er van het grote werk. (foto 5) Hij was bezig met een speciale meubelopdracht. We maken een afspraak in de namid-

dag. We ontmoeten een gastvrij man, die ons zijn werkplaats met o.a. de merken Felder, Panhans, Geiger, Heyligenstadt, Vicmarc en Geiger 25 kopdraaibank laat zien. De grote Heyligenstadt staat eerbiedig op zijn eigen plaats. En natuurlijk zijn enorme uitholgereedschappen. (foto 6) Bovendien leidde hij ons rond in zijn galerie met grote schalen, vazen en een 1 meter brede tol – aan te drijven met touw of boormachine. (foto 7, 8 en 9) Als afscheidscadeau belanden twee dikke schijven Zirbe Kiefer (Arve) in de camper. Een zeer bijzondere houtsoort (lijkt op vuren) die slechts groeit in Oost-Tirol en

de Karpaten op een hoogte van 1200 – 1500 meter hoogte; zeg maar met lariks de laatste bomen langs de boomgrens. (foto 10)

Via het viaduct boven Daniel Wolsegger vervolgen we onze tocht langs Bodenmeer, Rijn, Moezel en Ahr om na bijna 4 weken in Lemmer de airco uit te zetten.

Schitterend die ontmoetingen, natuur en bijzondere houtsoorten.

Verenigingsnieuws

Afdelingsnieuws - Agenda - Mutaties ledenlijst

Afdelingsnieuws

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook voor leden uit andere afdelingen te bezoeken. Wel graag van te voren afstemmen met de afdelingscontactpersoon (zie pag. 2) waar u ook info kunt krijgen over de afdeling.

Afdeling Arnhem-Nijmegen

Afdelingscontactpersoon:

Jaap Boks tel. 0481 372495

Bijeenkomsten in 2013: **16 maart, 20 april, 25 mei, 14 september, 19 oktober en 16 november.** De bijeenkomsten worden gehouden in het gebouw Onder de Toren te Elst (Gld), van 9.30 uur tot 12.30 uur.

Afdeling Dommeldraaiers

(Schijndel-Den Bosch)

Afdelingscontactpersoon:

Arie Braspenning tel. 0418 513349
a.braspenning@planet.nl

Bijeenkomsten in 2013: **2 maart, 25 mei (hele dag), 6 juli, 7 september, 12 oktober (hele dag), 7 december.** De bijeenkomsten worden gehouden in Dorps-huis De Geut, Kerkstraat 4a, 5482 EJ Wijbosch, van 09.30 – 12.30 uur.

Afdeling Flevohoutdraaiers

Afdelingscontactpersoon:

Taco van der Kolk tel. 0341 418128 kolkies11@gmail.com

Bijeenkomsten in 2013: **11 maart, 22 april, 3 juni, 16 september,**

28 oktober, 9 december. De bijeenkomsten worden gehouden in de botenloods van Siep Nijenhuis, Dokweg 26- 28 in Lelystad.

Afdeling Haarlem

Afdelingscontactpersoon: Bas Melis, tel. 023 5247015 b.melis@online.nl

Bijeenkomsten in 2013: **17 maart, 14 april, 19 mei.** De bijeenkomsten vangen aan om 14.00 uur. Informatie over de locatie is te krijgen bij de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Haarlemmermeer

Afdelingscontactpersoon:

Klaas Dikstaal tel. 020 6592977

Bijeenkomsten in 2013: De bijeenkomsten worden gehouden van 13.00 – 17.00 uur op de locatie: Protestantse Kerk, Havikstraat 5, 1171 DW Badhoevedorp, tel. 020 6593133 of elders. Inlichtingen daarover via de afdelingscontactpersoon.

Afdeling Lochem

Afdelingscontactpersoon:

Hans Langkamp tel. 0547 351881
fam.langkamp@live.nl

Bijeenkomsten in 2013: De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: Kunstlokaal 11, Bosberg 29, Borculo en vangen aan om 19.30 uur.

Afdeling Noord

Afdelingscontactpersoon:

Willem v.d. Schors tel. 0594 213326
wmvdschors@gmail.com

Bijeenkomsten in 2013: **9 maart,**

11 mei, 14 september, 9 november. De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie Ulgersmaweg 47 in Groningen en vangen aan om 10.00 uur. Inloop vanaf 9.30 uur.

Afdeling Noord-Holland Noord

Afdelingscontactpersoon:

Aad Sneeboer tel. 0229 270982
am.sneeboer@quicknet.nl

Bijeenkomsten in 2013: **12 maart, 25 april, 21 mei, 29 augustus, 3 oktober, 19 november.** De bijeenkomsten worden gehouden in het dorps-huis “de oude school”, Dorpsstraat 72, 1711 RK Hensbroek en beginnen om 19.30 uur.

Afdeling Rotterdam

Afdelingscontactpersoon:

Bert Rosbach tel. 010 4184786 a.
rosbach@chello.nl

Bijeenkomsten in 2013: **neem voor de juiste datum even contact op met Bert.**

Afdeling Utrecht, Werkgroep

‘De Lekstroom’

Afdelingscontactpersoon:

Jasper v.d. Visch tel. 034 6212368
jvdvisch@hetnet.nl

Bijeenkomsten in 2013: De bijeenkomsten worden gehouden op de locatie: de Oude School te Lopiker-kapel en vangen aan om 13.00 uur.

Afdeling Veluwe

Afdelingscontactpersoon:

Bob Kemerink tel. 038 4540540

bob.kemerink@ziggo.nl

Bijeenkomsten in 2013: **4 mei, 7 september, 7 december.** De bijeenkomsten worden gehouden in een zaal van de Sionskerk, Asseltseweg 6, 8161 VV Epe.

Afdeling Zeeland ‘De Scheldedraaiers’

Afdelingscontactpersoon:

Piet Cevaal 0118-591753
cevaaldep@zeelandnet.nl

Bijeenkomsten in 2013: **elke eerste zaterdag van de maand.** De bijeenkomsten worden gehouden in Het Ambachtscentrum, Kattendijksedijk te Goes en vangen aan om 09.30 uur.

Videoapparatuur

Elke afdeling kan gebruik maken van de videoapparatuur van Radius. Daartoe dient men zich van tevoren aan te melden bij de vaste beheerder/bediener van deze apparatuur Cok Verhoeven. Deze videoapparatuur is gratis beschikbaar voor elke afdeling, slechts een kleine vergoeding voor de operateur moet betaald worden. Aanvragen bij Cok Verhoeven: tel. 0252-518878.

Mutaties ledenlijst 4de kwartaal 2012

Nieuwe leden

Burgmeijer E., Fresiastraat 8, 2431 XC Noorden

Essen H. van, Wibautlaan 19, 3741 TV Baarn

Lieshout M. van, Lindeakkers 6A, 5091 RH Oost W Middelbeers

Rossum Th. Van, Schelf 28, 1771 PG Wieringerwerf

Slagmoolen E., Koerboom 2, 7142 JB Groenlo

Wit A., Wogmeer 75, 1711 SX Hensbroek

Wit R., Wogmeer 75, 1711 SX Hensbroek

Zanstra J., Churchill dreef 5, 6716 HK Ede

Verhuizingen

Huisman F. Tolakkerweg 21, 3739 JG Hollandse Rading

Opzeggingen

Berg M.C. van den, Laan 22, 1741 EB Schagen

Boer J.P. de, Frans Halsstraat 2, 1816 CN Alkmaar

Coppens G.J.A.M., St.

Lambertusstraat 65, 5266 AD Cromvoirt

Eberhard G.H., Kasteellaan 44, 4941 XP Raamsdonkveer

Fillipo J., Donker Curtiusstraat 26, 2241 NL Wassenaar

GraaffG.N. de, Heidelaan 25, 1406 RL Bussum

Gruyter R. de, Koppelstraat 16, 6953 AN Dieren

Heesbeen A., Ruinerbrink 316, Emmen

Heuving J., Vaart Noordzijde 238, 9406 CV Assen

Hindriks A. Bladderswijk O.Z. 68, 7885 TJ Nw. Dordrecht

HoekstraG., Fluessen 70, 9204 HN Drachten

Hoornenborg A., Zandweg 183, De Meern

Horst J.B., Oude Kerkstraat 43B, 5341 HJ Oss

Huizing J., Sparrenlaan 90, 8024 XT Zwolle

Jong R. de, Hofland 18, 3451 VE Vleuten

Klaasen R., De Lepelaar 38, 1834 VS St. Pancras

Kleijburg P. De Lange Streek 51, 8255 AT Swifterbant

Lefebber-Splinter E.L., Calandstraat 1, 4382 JV Vlissingen

Masselink H.J., Aaltenseweg 12, 7091 AE Dinxperlo

Negenman A.S., Vredeman de Vriesstraat 42, 8921 BV Leeuwarden

Oudenalder W.D. van den, Peeberg 57, 4641 LC Ossendrecht

Rademaker P.H. Leuvensestraat 14, 2587 GE ‘s Gravenhage

Agenda

13 april 2013

27 april 2013

23 juni

05 oktober 2013

19 oktober 2013

26 oktober 2013

1 februari 2014

5 april 2014

12 april 2014

4 oktober 2014

25 oktober 2014

ALV

DemoDag Bergeijk

houtmanifestatie “de twee levens van hout”

<http://houtmanifestatie.gimbornarboretum.nl/>

ACP vergadering

Vormgevers in hout (Fort Vechten)

DemoDag

acp vergadering

ALV

regionale DemoDag

acp vergadering

centrale DemoDag

Roorda J., Molenwerf 28, 2941 TE
Lekkerkerk
Sijen M.A.M.O., Achterkerkstraat
72, 3901 DT Veenendaal
Singer J., Torenstraat 10, 1767 CH
Kolhorn
Thöne C.W., Breestraat 61, 4331 TT
Middelburg
Tolboom G.A., Klappmuts 41,
3828 SN Hoogland
Veen H. van, Gravenstraat 5,
1791 CJ Den Burg
Veer E.A.J.D. van der, Lekdijk 96,
4124 KE Hagestein
Verweij G.E.M., Hoofd 1, 3214 AH
Zuidland
Waard F. de, Anna Pauwlonalaan
71 3818 GC Amersfoort
Wit W. de, Hoflaan 4, 9861 BR
Grootevast
Wolfswinkel W., Zonnebloemlaan
12, 3871 EW Hoevelaken
Wouden A. van der, Dorpsweg
119, Hoogblokland
Zwaan J.G.H. van der, Brinklaan 9,
1261 ER Blaricum
Zwijenberg B.J., Anjerstraat 22,
8102 ZX Raalte
Zwikker A. H., Mr. Beelpark 44,
6716 EW Ede

Prof. bollen-draai-
hulpstuk tot 30cm
doorsnede. (als
nieuw) Pr. € 175,00

Prof. 'guillocheer'
apparaat, te gebrui-
ken met boorma-
chine. (als nieuw)
Pr. € 250,00

Voor u gelezen

Een van onze redactieleden herinnerde zich dat Muck Douma in het verleden het boek "Treen for the table" eens had aanbevolen. Omdat schrijver fl. 100 toen te duur vond, kocht hij het niet. Onlangs preees Jan Hovens bij een demo het boek ook aan. Dus nu op zoek. Bij BOL.COM nu te koop voor € 66. De gegevens zijn:

Treen for the table, schrijvers: Robert Young & Jonathan Levi, Taal: Engels met heel veel foto's, 216 pagina's, Antique Collectors Club Ltd, augustus 1988. Op de website bij BOL.COM vindt u de volgende omschrijving:
"Concentrating on pieces of treen related to eating and drinking, this book celebrates the range and richness of the turner's art from 1600 to 1900. It covers a wide range of objects for everyday use - goblets to nutcrackers, platters to lemon squeezers, and wassail bowls to egg cups. The book discusses the work of the jobbing village turner or bodger, the skilled craftsman's workshop and the grand Court turner producing complex rose engine turning. It illustrates pieces only to be found in museums and examples you can find today in local antiques markets or fairs. Information is given on where treen may be seen and found and there is practical advice on pitfalls for the collector, dating and cleaning, as well as a chapter dealing with surfaces and patina and one asking for reader's help in identifying the purpose of some curious objects."

Een aanrader voor elke houtdraaier.

Advertentie

Van meubelmaker TE KOOP: (uniek object)

Zware gietijzeren prof. draaibank merk WADKIN draaistroom 4 snelheden met rem. Snijwerktuig op slee zoals bij metalen draaibanken. Klauwpl. Diverse opspanpl. en leunspanen. Afm. Tussen centers: standaard 220cm, met verlengstuk 300cm. Draai Ø 52cm en 82cm in speciale bed opstelling. Verdeler met 96 posities (bv. te gebr. met 'guillocheer' apparaat) Zware gietijzeren losse leunspaan voor het buiten het bed draaien, mogelijk tot Ø 220cm. Diverse zelfgemaakte hulpstukken, o.a. schalen houders, bril, etc.

diameter ca. 82 cm Pr. € 2950,00

H. DIDIER. Tel: 035 602 61 61. Fax: 035 609 09 13. Email: henri.didier@planet.nl

**Bezoek ons
in onze
nieuwe winkel !**

- Een groot, overzichtelijk winkelgedeelte
- Een accessoirafdeling met vele voorbeelden
- Een werkplaats voor cursussen met 10 werkplekken
- Een galerie- en presentatieruimte
- Een kantoor en verpakafdeling

Duitsland, 49744 Groß Hesepe, Meppener Str. 111
www.drechselbedarf-schulte.de

Colofon

Lidmaatschap

De kosten van het lidmaatschap van RADIUS bedragen € 25,- per jaar; voor leden wonende in het buitenland € 27,50 per jaar.

Bij inschrijving zijn de volgende opties mogelijk.

- 1 € 25.00 - lid voor het hele jaar plus alle tijdschriften van dat jaar
- 2 € 12.50 - lid na 1 juli met tijdschriften van het tweede halfjaar
- 3 inschrijven na 1 november, lid m.i.v. 1 januari daaropvolgend.

De inschrijf- en administratiekosten bij elk van deze mogelijkheden bedragen Euro 5,-. Men is lid van de vereniging nadat zowel het inschrijfformulier als de inschrijf- en administratiekosten zijn ontvangen. Verzoeken adreswijzigingen tijdig door te geven aan de ledenadministrateur, deze zorgt voor verdere verspreiding hiervan. Het lidmaatschap wordt stilzwijgend voortgezet, tenzij het lid tenminste 4 weken vóór het einde van het kalenderjaar schriftelijk aan de ledenadministrateur bericht dat men het lidmaatschap wil beëindigen.

ING BIC code: BIC INGBNL2A
ING IBAN code: IBAN
L66INGB0000741949

Rabobank BIC code: RABONL2U
Rabobank IBAN code: NL54RAB00396
3723 17

Bestuur

Voorzitter: Vacant
Secretaris: Aat (A.) Meijboom,
L. de Raatlaan 15, 3209 AR Hekelingen,
tel. 0181 639 728,
e-mail: a.meijboom40@gmail.com
Penningmeester: Bert (A.) Rosbach,
Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam,
tel. 010 418 47 86,
e-mail: a.rosbach@chello.nl
Postbank 74 19 49 tnv RADIUS.
Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot,
J. Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den
Berg, tel. 0294 253 421,
e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl
Lid: Jan (J.Q.) van der Ploeg, Jasper (J.) van
de Visch en Arie (A.M.) Braspenning.

Redactie

Eindredacteur: Arie (A.M.) Braspenning,
Bloemkeshof 85, 5301 WS Zaltbommel.
Tel. 0418-513349.
E-mail: aktieradius@kpnmail.nl
Redactieleden: Rob Makkink, Jan van der
Meer, Ab Kraaijeveld, Nico Oosthoek, Gerard
Gaasbeek.
Correspondenten: Jan Pranger, Iet Feith

Advertenties

Neem contact op met de redactie.

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar; medio maart, juni, september en december. De redactie verzoekt u uw bijdragen zes weken vóór deze verschijningsdata liefst op CD of per e-mail aan te leveren. Foto's en tekeningen graag voorzien van uw naam zodat wij deze kunnen terugsturen.

Deze stukken vertolken de mening van de inzender en behoeven niet de mening van het bestuur en/of de redactie te vertolken. Zij worden dan ook geplaatst buiten verantwoordelijkheid van RADIUS en de redactie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden kopij in welke vorm dan ook inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf van redenen te weigeren of in te korten. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is slechts toegestaan met schriftelijke toestemming van het bestuur.

KOM NAAR ARNHEM!

Direct **uit voorraad** leverbaar...

ruim 80 soorten **massief** hout

Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd.

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Baptist IJzerwaren en Gereedschappen is al 26 jaar een begrip in Nederland. Het begon met de ijzerwaren- en gereedschappen speciaalzaak in het centrum van Arnhem en deze is uitgebreid met **Baptist Gebouwbeslag** en **Baptist voor Houtbewerkers**.

U BENT WELKOM IN ARNHEM

af

Arnhemse Fijnhouthandel
Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem
tel.: 026-3648435 fax: 026-3630309

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel: 026 445 16 44